

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Quæstionum Canonicarum, In Quinque Libros
Decretalium, Tomus ...**

In Librum I. Decretalium, Per quadraginta, & tres Titulos distributum, in
quo agitur De Constitutionibus, Seu Legibus universim ...

Krimer, Ferdinand

Augustæ Vindelicorum, 1706

Articulus V. De Rubricis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73031](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73031)

civiles causas mercedum, & miserabilium personarum; in his quoque non aliter gravare videtur exemptos, quàm in illis, quæ continentur in c. *Volentes*; sed quoad contenta in c. *Volentes* non gravantur nisi exempti solum *localiter*, non autem *personaliter*, ut constat à n. 1296. ergo nec in dicta extensione; sic expressè docet Barbosa in cit. c. 14. sess. 7. n. 9. citans pro se Aldrete pro omnimoda Regularium exemptione p. 1. c. 8. n. 17. & complures alios.

1307. Nec obstat decretum Tridentini sess. 6. c. 3. de quo n. 1294. exemptos, qui (cùm degunt *extra claustrum*) delinquant, non obstantibus privilegijs sui Ordinis, subjiciens punitioni, & correctioni Ordinarium localium; nam hoc non ita indefinitè procedit, ut vult prima ratio in n. cit. Primò enim non intelligitur, si delinquant *extra claustrum, ibi degentes de licentia sui Prælati*. Nam Monachus dicitur habitare *intra Monasterium, quando ex licentia sui Prælati degit extra monasterium*, ut docet Abbas antiquus c. *Cùm illorum, de sent. excom. Panormit. c. Ex rescripto, de Jurejur. n. 5.* Angelus, Sylvester, Navarrus, & Henriquez, quos citat, & sequitur Sanchez n. 4. ergo procedit solum in casu, quo exemptus *sine licentia* sui Prælati degit extra locum exemptum, ibidemque delinquit.

1308. Deinde idem decretum in n. cit. non videtur aliud velle, quàm decretum sess. 25. de Regular. c. 14. quod jubet, ut Religiosus *publicè, ac notoriè* ita delinquens extra Monasterium, *ut populo scandalo sit*, puniatur à suo Abbate ad instantiam Ordinarij; & si ab eo non castigetur, sic requisito, possit Ordinarius punire: Barbosa quoque in cit. loc. *Trid. sess. 6. de reform. c. 3. n. 1082.* refert ex Aldano in *compend. canon. resolut. 8. Febr. 1601.* decisum esse, quòd Canonicus Regularis, jussu sui Superioris degens in ædibus Parochialis Ecclesiæ suæ, Congregationi unitæ, in qua curam animarum exercet, & Sacramenta administrat, non possit ab Episcopo puniri vigore hujus decreti (de quo n. 1294.) *quasi extra monasterium degat*, si delictum ibi commissum, non concernat curam animarum, vel Sacramentorum administrationem. Imò textum illum in c. 3. de quo n. citato, ubi dicitur, *exemptos in loco non exempto delinquentes*, puniri pos-

se ab Ordinario loci, expressè limitant Sanchez l. 7. de matr. D. 33. à n. 22. Miranda, Portel, Villalobos, & alij apud Barbosam cit. n. 7. volentes, eam punitionem, & correctionem, fieri non posse per censuras. Et ex his patet solutio ad rationem in n. 1294. Ad illud verò, quod retulimus n. cit. ex c. 14. sess. 25. de Regularibus, notandum, textum non loqui *de qualicumque delicto notorio*, sed ita notorio, *ut populo sit scandalo*; & quidem commissio *extra claustrum, seu locum exemptum*; Superiorem autem, ab Episcopo monitum de puniendo delincente, satisfacere, si intra tempus præscriptum de punitione ipsa, & sententiæ executione, Episcopum certiorum faciat, ut notat Barbosa in cit. loc. *Trid. n. 10.* ubi nota, nullam in decreto Conciliari mentionem fieri, quòd talis Superior debeat Episcopum certiorum facere *de qualitate pæne*.

Ad extremum dubitari meritò potest, 1309. an hæc Tridentini decreta vim suam adhuc obtineant respectu eorum, qui post Tridentinum per *specialia privilegia* exempti sunt ab omnimoda jurisdictione Ordinarium, Delegatorum, & aliorum Judicum, maximè cum clausulis efficacissimis, ac de plenitudine potestatis, *motu proprio, & ex certa scientia*, omnibus omninò contrarijs expressè derogantibus, esto ad sui derogationem specificam mentionem exigerent, aut derogationi aliàs non subjacerent, nisi de verbo ad verbum literis contrarium statuentibus inferantur. Sed hoc aliorum considerationi relinquo.

ARTICULUS V.

De Rubricis.

1310. **R**ubricæ hinc supponunt vel pro quibusdam regulis, quæ præscriptæ sunt ad ritè, decentèque celebranda divina, vel pro summa quadam, & synopsis legum, & sacrorum Canonum ante ipsum eorum textum præfixa, ut notavimus n. 70. & 126. sic dictæ sunt, quòd colore quodam expressæ rubeo ipsi textui legum, & Canonum præfigerentur, ut quasi in compendio totus textus (qui explicatur per *nigrum*, ut diximus n. 126.) seu tota legis, aut Canonis dispositio prænosceretur. Hinc *rubricæ* legum, & Canonum à Barbosa in

tit. I. C. n. 2. dicuntur rerum tractandarum index, seu summa quedam, & capitulorum, quæ tractantur in nigro.

1311. Not. autem 1. ex dict. cit. n. 70. rubricas canonum in decretalibus, Clementinis, & Extravagantibus habere vim legis; & in decidendis causis etiam in iudicio adhiberi posse; secus rubricas Canonum in decreto Gratiani; id, quod etiam tenet Barbosa cit. n. 4. si scilicet orationem perfectam habeant; & ab illis valere argumentum (per Barthol. L. 1. ff. sciertum petat) si claræ sint, & non indigeant aliqua suppletionem.

1312. Not. 2. ex n. 125. quod textus infra rubricam legum, vel Canonum scriptus, specificè loquens, non limitet rubricam loquentem generaliter, quando hæc habet sensum perfectum, aut illud specificè expressum ponitur solum exempli causâ, seu tanquam regula reliquorum. Hinc sæpe fit, quod nigrum (seu textus rubricæ subscriptus) decidens unum casum, non limitet rubrum seu rubricam decidentem plures, ut notavimus ex Rodriq. Ferosino, supra n. 126. licet in contrarium sit Menochius contra communem, ibidem à n. 125. & seq. Et quamvis etiam Barbosa cit. n. 7. dicat, illarum generalitatem esse restringendam à congestis in nigro, seu textu subscripto; ipse tamen hoc limitat cum Aldano, Mascardo, & alijs, expressè addens hæc verba: si sequeretur absurdum, vel iniquitas.

1313. Circa Rubricas tam Missalis, quam Brevarijs, aliasque cæremonias, ac ritus Ecclesiasticos præscriptos ab Ecclesia vel universali, vel particulari, frequens disceptatio est; an omnes sint præceptivæ, hoc est, obligantes ad observantiam sub culpa, & in conscientia? vel solum directivæ, nimirum solum præscriptæ cum obligatione solius decentiæ, ac honestatis? Pro resolut. not. 1. P. Joannem de Cardenas in Crisi Theolog. ubi exponit opiniones damnatas ab Innocent. XI. dissertat. 32. c. 1. n. 5. expressè tenere, negari non posse, leges Ecclesiasticas alias esse præceptivas, & alias duntaxat directivas. Sic enim, inquit, multæ, quæ leguntur in Rubricis Missalis Romani, solum sunt directivæ, non obligantes sub peccato, ut passim notat Zacharias Pasqualigus in tract. de sacrif. novæ leg.

Tom. I.

Not. 2. ex dissertationibus Francisci Mariae, Episcopi Portuensis, Cardinal. Brancatij, Romæ impressis 1672. de Sacro Viatico, pag. 158. §. Hoc tamen, illam rubricam dici tantum præceptivam, quæ respicit actum, ejusque substantiam, cum operamur circa illum; si autem sit de ijs, quæ sunt circa modum accidentalem, & non tangentem actus substantiam, dici directivam. Hanc explicationem Rubricæ præceptivæ, ac directivæ Brancatius dicit esse ex communi sententia in quæst. de Rubricis Missal. & pro ea allegat Patrem Suarez tom. 3. de Sacram. D. 82. in præm. Card. de Lugo D. 2. sect. 4. n. 106. Quartum de Rubric. Miss. q. præm. s. 2. part. 1. qui postremus, constituens ex communi sententia differentiam inter utrasque Rubricas, generaliter, ait, præceptivas esse, quæ præscribunt ritus servandos intra missam: directivas, quæ præscribunt ritus ante, vel post missam; quia hi non tangunt substantiam actus.

Ex his ad eam quæstionem (an æger, sumptò viaticò, volens, durante eadem infirmitate, vel periculo, non jejunus communicare, die statim proximo, & sic sequentibus, si manent eadem periculi circumstantia, licitè communionem recipiat, eique detur?) respondit affirmativè, ut patet ex loc. cit. & cum opponeretur argumentum Dianæ p. 9. tr. 9. resol. 27. ex Rubrica in Rituali Romano, in qua habetur: quod si æger sumptò viaticò, dies aliquot vixerit, vel periculum mortis evaserit, & communicare voluerit, ejus pio desiderio Parochus non deerit; ex qua arguitur: dispositionem hanc (dies aliquot) non verificari, cum, si secundâ die præbeatur, non elapsi sint dies aliqui (nam saltem ex legali Doctorum interpretatione duo requiruntur dies, ut verè ly, per aliquos dies, locum habere valeat) respondet, illam rubricam non esse præceptivam, sed directivam, & consilium tantum; adeoque posse illi contraveniri ex causa, nimirum, cum devotio infirmi, vel usus antea actæ vitæ frequenter communicandi, id exigunt; sic Cardinalis Brancatius loc. cit. Hanc doctrinam suam confirmat à consensu plurium (quos ibid. pag. 159. §. hisce rationem fundamentis, refert in margine) Doctorum, etiam relatorum à Diana loc. supra cit. quorum auctoritate

00

thoritate opinioni, ceteroquin inter Authores non certæ, robur addi rectè probat ex S. Ambrosio *lib. 2. de vocat. gent. c. 1.* dicente: *magna est fortitudo confessionis, cui ad sequendam veritatem auctoritas sufficit, etiam latente ratione.*

1316. Ex his collig. 1. probabilius, imò certum esse, non omnes Rubricas, de quibus hic agimus, esse præceptivas, seu obligantes sub peccato, sed plures solum directivas, seu consiliativas. Ratio est, quia certum est, dari Rubricas aliquas Breviarij præscribentes, quibus dicitur *Officium B. M. semper Virginis, & Defunctorum; item septem Psalmos penitentiales, ac graduales, dici, ac psalli oporteat, ut manifestum est ex ipso Breviario; sed certum est, eas non esse præceptivas, seu obligantes sub peccato, ut manifestum fiet legenti constitutionem Pij V. incip. quod à nobis, initio Breviarij præfixam, ubi, loquens apertè de his ipsis Rubricis, expressè habet, quòd non obligent sub peccato, ibi: Nos propter varia hujus vitæ negotia, multorum occupationibus indulgentes, peccati quidem periculum ab ea præscriptione removendum duximus, &c.*

1317. Not. præterea ex Constitut. Clem. VIII. incip. *Cum in Ecclesia* (& habetur pariter ad initium Breviarij) post emendationem Breviarij factam à Pio V. *etiam Rubricis ejus, sine Romanorum Pontificum auctoritate, pro cuiusque arbitrio, pleræque addita, & immutata fuisse, ita, ut tunc (nimirum tempore Clementis VIII. anno 1602. quo dicta constitutio emanavit) nulla reperirentur Breviaria, quæ à prima editione ejusdem Pij V. non discreparent, atque dissentirent.* Quod idem etiam fatetur de suo tempore Urbanus VIII. in constitut. sua ibidem, incipiente: *Divinam psalmodiam, edità 25. Jan. 1631.* Ex hoc enim non leve dubium nascitur, an omnes ejusmodi Rubricæ conditæ sint ab eo, qui leges condere potest pro universali Ecclesia? consequenter, an omnes sint præceptivæ, seu obligantes in conscientia? quia tamen meritò præsumi potest, omnes ad Dei cultum, decenter, etiam in caeremonijs Ecclesiasticis peragendum ordinari; ideo, quæ non sunt circa substantiam actûs præscripti, saltem directivæ, seu consiliativæ meritò habendæ

sunt, non præceptivæ. Hinc patet ad rationem in contrarium n. 126. & 407. allatam, in quantum tangit quæstionem de Rubricis; & enim, transeat primum enthymema; dist. subsumptam: sed ea, quæ præscribunt Rubricæ *merè directivæ, ac consiliativæ, non sunt sub obligatione C. præceptivæ, N. subsumpt.* hinc etiam concedo *Rubricas merè directivas non esse leges strictè, ac propriè, nimirum obligantes in conscientia; bene tamen cum addito diminuente, consiliativas, quæ quidem non imponant debitum necessitatis, seu præcepti, sed decetæ, ac honestatis.* Dixi hic, & alibi, tranf. 1. enthym. quoad eam propositionem, *quòd omnis actus legis, propriè dictæ, sit sub obligatione.* Nam ea propositio intelligi potest de obligatione legis inhabilitantis personam, vel irritantis actum, quæ vel afficiat ipsum inhabilitatum, vel alios: si enim indefinitè intelligatur de ipso inhabilitato, falsa est, ut patet ex dictis.

Neque ex hoc, quòd Rubricæ quædam sint solum directivæ, licet inferre: *ergo pro arbitrio omitti possunt.* Facile enim responderetur, istam illationem, pro ut proponitur, nullam esse. Nam etiam consilium, & directionem, ad actum aliquid, quoad substantiam præceptum, decenter, ac decorè præstandum (præsertim ubi agitur de Dei cultu, ac exemplo devotionis non tantum in se, sed etiam alijs excitandæ) pro libitu sæpius, & ut plurimum, aut semper, prætermittere, vel rejicere, sonat quendam contemptum vel personæ, quæ dirigit, vel rei per directionem intentæ, quod vix unquam caret peccato, si fiat, præsertim ex socordia, quæ apud Juristas est contemptus juris per eum, qui scit, L. 1. ff. de Feriis; sic Pereyra cit. Gavantus p. 3. in thesauro sacr. Rit. tit. 11. n. 13. id, quod magis urgeret, si accederet contemptus legis, de quo à n. 1236.

Ex hoc confirmari potest, quod dixi- 1319.
n. 1316. non omnes Rubricas esse præceptivas, sed dari quasdam merè directivas. Nam postquam Gavantus cit. cod. tit. à n. 1. enumerasset aliquot casus, in quibus vult Rubricas esse graviter præceptivas (ut sunt illæ. 1. in quibus habetur hæc vox *gravissimè, vel graviter peccat,* quæ

quæ verba haberi septies ait, cum de defectibus Missæ agitur. 2. quando materia Rubricæ pertinet ad integritatem Sacramenti, vel Sacrificij, 3. in quibus concordant Doctores esse de re gravi. 4. in quibus agitur de Missis conventualibus, seu Principalibus Ecclesiarum Cathedralium. 5. de quibus est disceptatio inter Doctores. 6. quæ sunt de duplici Missa in feriis quadrag. &c.) subjungit n. 13. *reliquas esse directivas tantum*, non tamen sæpitis, aut perpetuò negligendas; quia saperet contemptum; ergo & Gavantus agnoscit aliquas esse directivas tantum, atque aded non omnes præceptivas. Et quamvis eas etiam (de quibus est disceptatio inter Doctores, an sint præceptiva, vel directiva?) n. 5. numeret inter præceptivas, quia Pius V. & Clemens VIII. præcipiunt in Bulla, ut juxta formam in novo Missali traditam celebretur Missa: subjungit tamen: dictos summos Pontifices (licet controversa sint inter Doctores, ejusmodi sunt de matutino, & laudibus ante missam; de 3. mappis, de luminaribus cereis) prædicta potius in suis Rubricis approbasse, *tanquam tutiora*; quod non sonat præceptum. Unde etiam Suarez cit. tom. 3. in 3. p. D. Thomæ, D. 82. sect. 1. docet, nullam esse obligationem vel ex lege scripta, vel etiam non scripta, recitanda matutinum prius, quam quis privatim, aut solemniter celebret, saltem loquendò de officij divini recitatione privata.

1320. Accedit, quòd multæ Rubricæ in diversis Regionibus non sint usu receptæ, ut expressè notat Franc. Zypæus in Respons. de jure Canonico, l. 3. de vita, & honest. Cler. à n. 11. multæ usu contrario abrogatæ, ut constat de Rubrica, quoad purificationem post sumptionem calicis, quam multi faciunt in vino, & aqua; alij in solo vino; alij in sola aqua &c. multæ in Breviarijs, & Missalibus, propter constantem Ecclesiæ stylum permittantur etiamnum, licet causa, propter quam, jam venerit in desuetudinem. Tales sunt Rubricæ, quæ conditæ sunt ex suppositione legis, quæ olim erat, diebus, ubi urget præceptum audiendi missam, hanc audiendi in Parochia. Nam huic legi jam derogat constans, totòque propemodum orbe Christiano recepta contraria consue-

Tom. I.

tudo, ut notat Cabasutius de notitia Conciliorum S. Ecclesiæ, ubi de Concilio Nannetensi in fine. Talis pariter Rubrica est de Vesperis in quadragesima dicendis ante cænam. Nam, ut notat Cabasutius cit. in Concilio Turonico. 2. pag. 401. olim in quadragesima sumebatur cæna post solis occasum. Unde ne vesperæ differerentur in noctem, ordinatum erat, ut essent ante cænam; sic Cardinalis de Lugo. Similiter illam Rubricam in Missali, de præparatione Sacerdotis celebraturi, qua dicitur: *matutinò cum laudibus absolutò, orationi aliquantulum vacet: & orationes inferius postas pro temporis opportunitate dicat*, ne quidem obligationem sub veniali continere, sed tantum decentiam indicari, docet P. Ilfing in Theol. pract. tr. 5. D. 1. n. 36. §. nihilominus. Multæ denique sunt, quæ non utuntur ullis verbis præceptivis, sed mera directione, ad securè, ac decenter agendum ministerium.

Præter hæc not. 1. ex eo, quòd plures 1321. Authores dicant, esse sub obligatione in functionibus Ecclesiasticis hunc, vel illum ordinem servandi ex consuetudine jam inducta, v. g. à Sacerdote prius orandi matutinum officij divini, quam celebretur missa, non statim judicandum, in re dari talem obligationem conscientiæ, ut fiat cum tali caremonia, vel ritu, ut rectè observat Suarez cit. Diss. 82. sect. 1. dicens, in hoc casu rectè usurpari testimonium Navarri in c. Placuit, dist. 6. n. 186. dicentis: non esse credendum multis Authoribus, asserentibus aliquam consuetudinem, nisi ab eis probetur.

Not. 2. quando Pius V. in sua constitutione: quo primum tempore, præfixa statim in principio Missalis, mandat, & strictè omnibus, & singulis in virtute S. obedientiæ præcipit, ut missam juxta ritum, modum, ac normam, quæ per Missale hoc à nobis nunc traditur, decantent, ac legant; intelligendum esse seclusis privilegijs; ubi tamen, qui illis gaudent, tenebuntur servata proportione ea dicere, quæ in Missali sibi permissò continentur; ita Suarez cit. tom. 3. D. 83. sect. 3. conclus. 1. Pro hujus explicatione not. 3. caremoniam esse vocem Græcam, & significare hinc ritum, hoc est, modum, vel circumstantiam Sacrificij, præscriptam in Missali;

O o 2

sic

sic Gobat *tr. 3. in Theol. experimentalis n. 734.* Ex ritibus autem, seu ijs, quæ in celebratione missæ concurrunt, ad ejus debitam celebrationem, quædam sunt *verba*, & quædam *facta*. Verba sunt, *varia prolatio orationum, lectionum, &c.* facta, actiones cæremoniosæ, ut sunt genuflexiones, gestus manuum &c. hæc enim veniunt inter cætera, nomine ritus celebrandi missam; sic Reginaldus in *praxi, l. 29. n. 206.*

1323. Not. 4. aliud esse *mutilare ordinem missæ*, omittendô aliquid eorum, quæ dicenda sunt: aliud verò *dicere missam alterius diei*, seu de alia re, quàm in Missali præscribatur. In posteriori mutatione non semper est culpa, dummodo in ea missa, quæ dicitur, integer ritus servetur; quia tunc reverâ in rigore non præmittitur ritus dicendi missam: neque videtur esse latum præceptum propriè & in rigore de missa dicenda, de feria aut festo: nam, cum Sacerdos absolutè non teneatur hodie, v. g. missam dicere, non est, cur obligetur ad dicendam *hanc determinatè*, si missam vult dicere: quamvis enim non repugnet hujusmodi obligatio, tamen in præsentis, neque ostendi potest, neque est ulla sufficiens necessitas, & causa illius; ita Suarez *cit.*

1324. Dices: Sacerdotes, & hi, qui tenentur ad horas Canonicas, obligantur ad dicendum singulis diebus illud Officium, quod pro unoquoque assignatur; ergo idem erit de Missa. R. esse magnam differentiam inter Missam, & divinum Officium: nam *ad hoc dicendum*, tenentur Sacerdotes: & ideo mirum non est, quòd obligentur ad dicendum singulis diebus illud Officium, quod pro unoquoque assignatur: in missa verò non ita est. Et hoc confirmat consuetudo: nam sine scrupulo solet hoc fieri, etiam à viris timoratis, & doctis. Hoc tamen intelligendum est in missis privatis, quæ propriò arbitriò voluntariè dicuntur; nam in missis solemnibus, quæ dicuntur in Parochijs, vel Ecclesijs conventualibus, major erit obligatio dicendi missam diei, juxta præscriptum Missalis ordinem: arg. c. *quidam*, &c. *cum creatura, de celebratione missæ*; ita Suarez *cit.* qui tamen addit, esse optimi consilij, neque in hoc præmittere Missalis ordinem.

Præter hoc not. 5. quamvis, ut dictum est, non sit sub obligatione, dicere missam certo die præscriptam, sed posse dici aliam ab eo, qui tali die non tenetur celebrare; debere tamen limitari. 1. ut non procedat, si tali die celebrare talem missam, v. g. *de Requiem*, vel votivam, sit specialiter prohibitum. 2. debere intelligi, ut si dicat missam aliam ab ea, quæ illi diei præscripta est, nihilominus proprium illius missæ, quam dicit, ritum observare teneatur.

Not. 6. in priori defectu, qui est per omissionem *alicujus partis* pertinentis ad integrum ritum missæ, semper intercedere aliquam culpam, nisi vel ob inadvertentiam naturalem, & involuntariam excusetur; vel materia sit ad eò levis, & tam rationabilis causa intercedat illam omittendi, ut prudenter judicetur ad omittendum sufficiens; ita Suarez *cit. §. in quo*; cujus ratio est, quia, ut constat ex constituto Pij V. de qua *n. 1322.* totus ritus missæ, hoc est, totum, quod in ea præscribitur dicendum, est sub obligatione.

Quæstio est, an, ut aliqui volunt, sit mortale, in Canone vel unicum verbum omittere? Respondet Suarez *cit. Non video*, inquit, *cur in his etiam ex levitate materia non possit veniale peccatum intercedere*, sicut in alijs præceptis religionis, voti v. g. & similibus. Deinde etiam in his defectus ille potest intervenire ex indeliberatione, quæ excusat à mortali; vel inadvertentia, vel indeliberatione totali, quæ excusat ab omni peccato; ergo etiam poterit ex levitate materiæ, esse veniale peccatum: ut si v. g. unum vel aliud nomen alicujus Sancti omittatur: vel, si tempore Paschali v. g. omittantur ea, quæ interponenda sunt in oratione (*communicantes*) vel in oratione (*Hanc igitur oblationem*) rationem reddit, quia sunt aliquæ partes, vel orationes, non simpliciter necessariæ ad usitatam missæ integritatem, ut v. g. *Symbolum*, aut quòd dicantur in collectis *una*, vel *duæ* commemorationes, vel orationes, & harum partium omissio facilius potest à culpa mortali excusari, quia reverâ non propriè mutilatur tunc missa, vel sacra actio: & ideo etiam accidere potest: ut, si ex aliqua urgente causa aliquid hujusmodi sine irreverentia omittatur, nulla propterea culpa incurritur; sic ille.

Si

1328. Si quæras, an si quis ex oblivione naturali aliquid in Missa omittat, v. g. *Gloria*, aut *Credo*; postquam verò aliquantulum progressus est, recordetur, an, inquam, debeat repetere, quæ omisit? Respondetur, regulariter non esse necessarium, ut notat Sylvester V. *Missæ*, 1. q. 5. §. 4. & 5. quia moraliter id non potest fieri cominodè, & omnia, quæ in Missa dicuntur, ita sunt ordinata, ut variato ordine, & extra propria loca (ut ita dicam) constituta, non rectè cohæreant; supponimus autem, ea, quæ omittuntur, non esse de substantia Sacrificij: nam, si hujusmodi sunt, semper sunt repetenda.

1329. Si autem quæras, an peccet Sacerdos, qui *ex propria devotione* addit novas aliquas preces, aut verba, præter illa, quæ juxta ritum Ecclesiæ præscripta sunt? affirmandum est *ex cit. constitut.* Pij V. ibi: mandantes, & strictè omnibus, & singulis in virtute sanctæ obedientiæ præcipientes subdit: ne in Missæ celebratione alias cæremonias, vel preces, quàm quæ in hoc Missali continentur, *addere, vel recitare præsumat.* Secundò ex Trid. *sess. 22. c. de observandis in celeb. Missæ.* ubi post verba præcepti, illa subdit: *Næve ritus alios, aut alias cæremonias, & preces in Missarum celebratione adhibeant, præter eas, quæ ab Ecclesia probatæ, ac frequente, & laudabili usu receptæ fuerint.* Ex quo deducitur, Sacerdotem obligari in conscientia observare omnia, quæ ad ritum celebrandi missam, rubricis præscribuntur; hoc enim Pius V. mandat *in virtute sanctæ obedientiæ*, ut habetur in bulla præfixa Missali. Et quamvis obligatio hæc non sit *ex vi rubricarum*, cum aliquæ tantum sint directivæ, ut supra diximus: *est tamen ex præcepto* Pij V. *vi cit. Brevis.* Hinc, etsi dicendum sit, esse contra ritum celebrandi Sacrum, ijs, quæ *verbis* aguntur, in Missa, aliquid addere, quod non est præscriptum, ut præscribit Pius V. in præfata Bulla, & Trid. *sess. 22. decreto, de observand. & omittend. in celeb. missæ, & docet Reginald. n. 209.* Tambur. *de miss. sal. l. 2. c. 5. §. 3. n. 1.* observandum tamen, hoc tantum procedere, si quid additur, animò *novi ritus*; sic Reginaldus *cit.*

1330. Et quamvis ejusmodi *additio regulariter* sit peccatum grave, si fiat animo *novi ritus*; secus tamen tantum est veniale

regulariter, Reginaldus *cit. n. 210.* & Tamburinus *cit. §. 3. n. 21.* quia peccatum commissionis est regulariter grave, si præceptum grave sit, & periculum superstitionis: advertendum porro illam omissionem cæremoniarum, vel rituum, *gravem* censeri, quæ est proximè accedens *ad substantiales*, quibus consecratio perficitur; talis est mistio aquæ, fractio hostiæ consecratæ, immissio particulæ in calicem, panis azymus, elevatio hostiæ, & calicis; Reginaldus *n. 211.* his positis:

Deducitur. 1. si quis sciat, *se regulariter* non posse servare ritum *proximè accedentem ad consecrationem*, non posse celebrare licitè, publicè. 1. propter scandalum. 2. quia seclusa necessitate præceptum Pij est in possessione; sic Tambur. *cit. l. 2. c. 6. §. 2. n. 28.* cum Suarez *ibid.* Secus autem privatim, & si cæremonia sit levis; sic Tamburinus *cit.* quia tunc lex ad summum parit obligationem levem, à qua excusat ratio justa. Unde, quando Musici sub sacro cantatò v. g. *Credo*, nimis longum faciunt, posse Sacerdotem interim orare aliquid, v. g. rosarium, parvas horas, &c. etiam citra veniale, tenet Gobat *tr. 3. in exper. n. 753.* contra Tamburinum *l. 2. c. 5. §. 3. n. 2.* qui damnat peccati venialis Sacerdotem, cum, etiam ut persona privata, orat v. g. *Pater & Ave*; quia jam addit aliquid, quod non est in missa. Verum nihil addit verbis *missæ*; hoc autem solum vetatur; aliàs etiam omne vocale, & tacitum suspirium esset veniale, cum Sacerdoti nihil incumbit dicendum; ita etiam Tannerus *l. 4. in 3. p. D. 5. q. 10. n. 15.*

Si quæras, an, cum ante sumptionem hostiæ, Christum manibus Sacerdos tenet, licitè aliquid oret? negat Dicastillo *de Sacram. tom. 1. tr. 5. D. 4. d. 13. n. 269.* quem refert, nec improbat Diana *p. 10. tr. 12. n. 11.* quia addere novam cæremoniam est illicitum; sed hic fit; ergo: probatur, quia sumere tempus orandi oratione non præscripta, extra tempus præscriptum est novum; (nam pro tribus solum temporibus, in duplici nimirum memento, & post hostiæ sumptionem, aliquid non præscriptum in missa, orare conceditur) ergo qui facit quartum ante sumptionem, facit novum. Sed rectius affirmatur cum Gobat *tr. 3. n. 756.* quia facere illam moram nulli-

nullibi est prohibitum; tria tempora sunt legis; sed ibi etiam orare non est legis ventantis. Et ratio videtur tum ex praxi, tum ex fine, ut quis Deo, quem manibus tenet, tunc specialius sua commendat.

1333. Quæri etiam potest, an in missa votiva v. g. ad S. Xaverium, post nomen *S. Francisci*, licet addatur cognomen *Xaverij*? hic enim Ecclesiæ verbis quid adderetur. Ratio dubitandi est, quia post Pium V. non permittitur, quod olim quidam solebant addere in Gloria: *quoniam tu solus Sanctus* (Mariam sanctificans) *tu solus Dominus* (Mariam gubernans) *tu solus altissimus* (Mariam coronans) Gavantus p. 1. tit. 8. lit. 2. Gobat tr. 3. n. 732. Secundo, quia consuetudini Ecclesiæ opponitur hic modus. 3. quia videtur indecens addere nomen simile, patriæ, generis, &c. 4. quia Pius V. nihil voluit addi, &c. Sed probabilius est oppositum; sic Quintannaduen. tr. 7. sing. 38. n. 12. qui addit non solum licere, sed quandoque etiam expedire. 1. quia id fecit ipsa Ecclesia de S. Joanne Evangelista, ponens in oratione: *Apostoli & Evangelistæ*; de S. Joanne Baptista ponens *ly Præcursoris*; de Joanne Chryostomo: *Joannis Chryostomi*; de S. Joanne Gualberto ponens: *Joannis Gualberti*; de Joanne & Paulo MM. quem distinguit ex Socio. 2. quia non est indecens ponere patriam, cum non sit necessarium, ut omnia ibi posita sint ex sacra Scriptura; cum in Gradual. de S. Francisco Assisio, S. Martino Episcopo, S. Joachimo quædam ponantur ex eorum vitis. 3. quia expedit, ut audientes nôrint, de quo celebratur; & sic fecisse Episcopum Pacensem in publico Sacrificio de S. Ignatio beatificato, testatur Quintannaduen. n. 6. fuit autem Episcopus ille Vir doctissimus, & 12. annis Romæ Auditor Rotæ; qui quæsitus, cur id fecerit, respondit se id scienter fecisse, Romæque id circa alios Sanctos fuisse resolutum, id licere de cognominibus addendis.

ARTICULUS VI.

De reliquis spectantibus ad materiam de legibus.

1334. Cum plura sint, de quibus ambigitur, an vel habeant vim legis? vel saltem

aliqua ratione ad illam reducantur? ideo quæstio 1. est, an declarationes Congregationis Cardinalium pro dubijs Tridentini habeant vim legis Ecclesiasticæ? R. negativam esse probabiliorem, saltem, antequam sunt debite promulgatæ, cujus ratio constat ex dict. à n. 915. 920. & 1020. Deinde licet sint publicatæ, si non producantur in forma authentica, de qua n. 923. Ratio est, qui si haberent vim legis, foret ex eo, quod illis concessione Papæ competeret facultas authenticè interpretandi decreta Tridentini in his, quæ de morum reformatione, & similibus, humano duntaxat jure constituta, & ambigua sunt, ut tenent Patroni sententiæ contrariæ secundum dicta à n. 918. sed probabilius est, hanc facultatem illis non competere ulla concessione Papæ per dicta tum n. 925. & seq. tum à n. 923. ergo. Tribuitur tamen illis magna autoritas intra lineam interpretationis doctrinalis per n. 915. iisdem præsertim, quæ in Tridentino post ejus decreta sub Tit. *Declarationes Cardinalium*, impressæ sunt, propter rationem, quam pro autoritate glossæ afferimus à n. 1340. Ubi autem Pontificis confirmatione speciali roboratæ in authentica forma producuntur, omnino vim legis obtinere, concedimus n. 927.

Not. præterea, ex hoc, quod prohibeantur, vel actu prohibiti sint libri eorum, qui varias Cardinalium declarationes in unum Codicem complexas referunt, non derogari declarationibus quoad vim, quæ habent à suis Authoribus, à quibus re ipsa prodierant. Tota enim ratio ejus prohibitionis in eo stat, quod declarationibus, re ipsa factis, commisceantur complures, quæ vel non prodiderunt à sacra Congregatione, vel saltem non sub illis terminis, quibus à tali Authore referuntur. Et quoniam in eo declarationum cumulo, quem ejusmodi collectores continent, non facile verum à falso distingui potest, unde non raro pro eadem quæstione declarationes planè oppositas afferri contingit, errore potius, quam fructu debitæ resolutionis, merito prohibitæ sunt ejusmodi collectiones.

Not. 2. ut declarationes Cardinalium obtineant vim legis, consequenter dicantur sufficienter publicatæ, non esse satis, quod tantum fiat per Breve Pontificis, vel per epistolam Cardinalis cujusdam sigillò munitam,